

Genel Müdürlüğünce ihale edilerek teklif birim fiyat üzerinden sözleşmeye bağlanan “ ... Raylı Toplu Taşıma Sistemi İnşaat ve Elektro Mekanik İşlerinin Yapımı” işinde proje değişikliği sonucu aç-kapa sistemi ile yapılan imalatların tünelde yapılmış gibi kabul edilerek tünel zammı, tünel uzunluk zammı ve tünel içi nakliye zammı uygulamalarının yapıp yapılamayacağı

YÜKSEK FEN KURULU BAŞKANLIĞI KARAR VE GÖRÜŞLER

Karar Konusu : ... Raylı Toplu Taşıma Sis. İnş.

Ve Elektro Mekanik İşlerinin Yapımı

Karar No : 2010/5

Karar Tarihi : 13/01/2010

YÜKSEK FEN KURULU KARARI

I – GİRİŞ

... Başkanlığının ... sayılı yazısı ile, ... Genel Müdürlüğünce ihale edilerek teklif birim fiyat

üzerinden sözleşmeye bağlanan “ ... Raylı Toplu Taşıma Sistemi İnşaat ve Elektro Mekanik İşlerinin Yapımı” işinde proje değişikliği sonucu aç-kapa sistemi ile yapılan imalatların tünelde yapılmış gibi kabul edilerek tünel zammı, tünel uzunluk zammı ve tünel içi nakliye zammı uygulamalarının yapıp yapılamayacağı ile ilgili görüşün ... bildirilmesi istenilmektedir.

II – KONU

... Başkanlığınca ... 'nin 2006 yılı hesabına ilişkin yargı raporunun 10. maddesinin

yargılanması sonucunda, Yüklenici ... Adi Ortaklığına ihale edilerek 01.08.2002 tarihinde

imzalanan sözleşmenin “Yeni Birim Fiyatların Tespit Esasları” başlıklı 24 üncü maddesinin

30.11.2004 tarih ve 40470 no.lu idare encümeni kararı ile “Proje değişikliğinden dolayı aç-kapa

bölgesinde (Portal yapılar dahil) ortaya çıkan yeni fiyatlar” başlıklı (B) fıkrasının eklenmesi

suretiyle yüklenici lehine değiştirildiği ve bu değişikliğe dayanarak ödemedede bulunulduğunun

görüldüğü,

Sözleşme eki Bayındırlık İşleri Genel Şartnamesi (BİGŞ)’nin “İş Miktarında Artma

veya Eksilme” başlıklı 19 uncu maddesi hükümlerinin göz önünde bulundurulmasıyla, proje

değişikliğinden kaynaklanan ve aç-kapa sistemi ile yapılan imalatların tünelde yapılmış gibi

kabul edilerek tünel zammı, tünel uzunluk zammı ve tünel içi nakliye zammı uygulamalarının

yapılıp yapılamayacağı hususunda görüşümüzün bildirilmesi istemidir.

III – İNCELEME

... Başkanlığının ... sayılı yazısı ekinde söz konusu işe ait sadece bir kısım proje ve

ekleri gönderildiğinden, konu ile ilgili görüşlerimizin belirlenebilmesi açısından diğer bazı belgelerin

gönderilmesi ... sayılı yazımız ile istenilmiştir. ... Başkanlığının ... sayılı yazıları ekinde bir klasörle

belgeler gönderilmiştir.

Konu, Kurulumuzda istenilen görüşle sınırlı olarak gönderilen belgeler çerçevesinde

incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

İşe ait sözleşmenin; “Sözleşmenin yorumu” başlıklı 30. maddesinde;

“Aşağıdaki belgeler iş bu sözleşme hükümlerinin yorumlanmasında öncelik sırasına göre

dikkate alınacaktır.

1. a) İhale kararı

2. b) İhale sürecinde Teknik Şartname veya Sözleşme Tasarısında İdarece sarıh bir şekilde

yapılan değişiklikler

1. c) İhale Şartnamesi, Teknik Şartname, Sözleşme Tasarısı

2. d) Müteahhidin onaylı teklifleri.” hükmü,

“Sözleşme ekleri ve öncelik sırası” başlıklı 31 inci maddesinde;

“İş bu sözleşmede aksi bir hüküm bulunmadıkça, Sözleşmeyi oluşturan belgelerin

ncelik sırası aşağıdaki gibi olacaktır.

1. a) Zeyilnameler (varsa)
2. b) Sözleşme
3. c) İhale şartnamesi
4. d) Teknik şartname
5. e) Projeler
6. f) zel birim fiyat tarifleri
7. g) Keşif zeti cetvelleri ve icmalı
8. h) Bayındırlık İşleri Genel şartnamesi
9. i) Bayındırlık Bakanlığı Yapı İşleri Genel Mdrlğı ve diğerk Kamu Kuruluşları

2002 yılı Birim Fiyat Tarifleri ve eki Fiyat Listeleri, Analizleri ve şartnameleri.”

hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, İhale şartnamesinin;

“İhalenin yasal dayanağı ve ihale usulü” başlıklı 3 üncü maddesinde;

“İhale konusu iş, 3645 sayılı İ.E.T.T.’nin Kuruluş Kanunu ile, “İl zel İdareleri,

Belediyeler veya Bunlara Bağılı Kurumlar Tarafından İşletilen Elektrik, Havagazı, Tramvay

ve Tünel İşletmelerinin Alım ve Satım Esaslarına Dair (25 Haziran 1945 tarih ve) 4768 sayılı

Kanunun 3 üncü maddesi uyarınca Tertiplenen Yönetmelik” (madde

4/b) hükümlerine göre ilan

ve teklif alma usul  izlenerek ihale edilecektir." hükmü ile,

"Tekliflerin hazırlanması ve idareye verilmesi" başlıklı 11 inci maddesinin 14 üncü alt

bendinde;

"İ  zarfta yapımı gerçekleştirilecek olan Sultançiftliği-Edirnekapı Raylı Toplu Taşıma

Sistemi İnşaat ve Elektro-Mekanik İşlerin yapımına ilişkin fiyat teklifi bulunacaktır. Fiyatlar

USD veya EURO bazında verilecektir. Fiyat teklifinde bulunulurken, işbu ihale şartnamesinin

eki olan "Birim Fiyat Tarifleri ve Listeleri" esas alınacaktır."

hükmü yer almaktadır.

İşin, bu hususları da içerecek şekilde düzenlenen ihale dokümanları üzerinden ihaleye

 ıkarıldığı ve İdaresi Encümeninin 16.07.2002 tarih ve 38340 sayılı kararı ile ... Adi Ortaklığına

35.052.000 USD bedelle ihale edilerek 01.08.2002 tarihinde sözleşmenin imzalandığı

anlaşılmaktadır.

İşin ihaleye cadde tramvayı olarak çıkarıldığı ve hattın tamamının hemzemin

olmasının düşünüldüğü, bilahare ... Belediye Başkanlığı ile ... Belediye Başkanlıklarının yazılı

taleplerinde belirtilen gerekçeleri nedeniyle Topçular ile Ulyol arasında kalan 2.100 m.lik

kesim ve Ulubatlı ile Karadeniz Mahallesi arasında kalan 2360 mt.lik kesimde hattın tünel veya

aç-kapa sistemi ile yer altına alınmasının talep edildiği ayrıca, Ulaştırma Dairesi Başkanlığınca

da Raylı Sistem Hattı üzerinde kavşak düzenleme çalışmaları yapılacağı yönündeki talebi de

göz önünde bulundurularak konunun UKOME'ye intikal ettirildiği ve UKOME'nin 24.09.2004

tarih ve 2004/5-7 nolu kararıyla belirtilen kesimlerdeki hattın tünel veya aç-kapa sistemiyle yer

altına alınmasının uygun olarak değerlendirildiği, bu karar çerçevesinde İdare Encümenince

bahis konusu kesimlerde hattın aç-kapa sistemi ile yer altına alınmasını ve bir kısım sözleşme

şartlarının da revize edilmesine karar verildiği hususları gönderilen belgeler arasında yer alan

İdare Encümeninin 30.11.2004 tarih ve 40470 sayılı kararından anlaşılmaktadır.

Bilahare, bahis konusu Encümen Kararına istinaden sözleşmenin "Yeni Birim Fiyatların

Tespit Esasları" başlıklı 24. maddesinin revize edilmesi cihetine gidilmiştir.

Daha sonraki süreçte, proje değerikliği sonucu işin sözleşme bedeli içerisinde

tamamlanamayacağının anlaşılması zerine İdare Encümeninin 18 Ekim 2005 tarih ve 41292

sayılı kararı ile, ana sözleşmenin % 30'u dahilindeki işlerin, 06.12.2005 tarih ve 41387 sayılı

kararı ile de ana sözleşme ve % 30'u dışında kalan 93.376.212 USD'lik işlerin sözleşme eki

Bayındırlık İşleri Genel Şartnamesi (BİGŞ)'nin "İş Miktarında Artma veya Eksilme" başlıklı 19

uncu maddesinde belirtilen "... % 30 oranından fazla artış; temel tünel ve benzeri işler ile doğal

afetler gibi nedenlerden ileri gelmiş ise, İdarenin isteği, müteahhidin kabulü ve ilgili bakanın

veya birinci derecede ita amirinin onayı ile süre hariç aynı sözleşme ve şartname hükümleri

çerçevesinde; % 30'u geçen işler de aynı müteahhide yaptırılabilir." hükmüne istinaden aynı

yükleniciye yaptırılmasına karar verilmiştir.

Bilindiği üzere, BİGŞ'nin 19 uncu maddesi hükmü gereği; yüklenicinin keşif bedelinin

%30'una kadar olan değişiklikleri sözleşme ve şartnamesindeki hükümler çerçevesinde (süre

hariç) yapmakla yükümlü olduğu, % 30 oranından fazla işlerin aynı yükleniciye yaptırılmasına

karar verilmeden önce ise; idaresince, bu işlerin neler olduğunun, aynı sözleşme ve şartname

hükümleri çerçevesinde birim fiyatlarının ve yapım şartlarının (herhangi bir kesinti, ilave

bedel zam vs. verilip verilmeyeceğinin) belirlenmesi ve ortaya konulan bu şartlara göre de

% 30 dışındaki işleri yapmayı kabul edip etmediğinin yükleniciye yazılı olarak sorulması ve

yüklenicinin de ortaya konulan fiyat ve şartlara göre ana sözleşme ve % 30'u dışındaki işleri

yapmayı kabul edip etmediğini idareye bildirmesi gerekmektedir.

Ancak, bu aşamada böyle bir işlemin yapılmadığı, % 30 dışı işlerin aynı yükleniciye

yaptırılması kararından yaklaşık altı ay sonra yüklenicinin 12.06.2006 tarih ve 1616/SE sayılı

yazısı ile "tünel içinde yapılan imalatlara" tünel zamları verilmesini talep etmesi üzerine, tünel

zamlarının uygulamaya konulmasından anlaşılmaktadır.

İdaresinin 03.08.2006 tarih ve D.h-1/1052-1236 sayılı onayı ile;

İdare Encümeninin 30.11.2004 tarih ve 40470 sayılı kararıyla yer altına alınmasına ve

Aç-kapa sistemiyle yapılmasına karar verilen hattın bu bölgedeki imalatlara ait birim fiyatlar,

revize edilen sözleşmenin 24 üncü maddesi doğrultusunda yeniden yapılarak yüklenicisine

ödendiği, ayrıca, yüklenicinin 12.06.2006 tarih ve 1616/SE sayılı yazısı ile, tünel içinde yapılan

imalatlara çalışma zorluğundan dolayı, tünel uzunluk zammı, tünel zammı ve tünel içinde kazı

ve inşaat malzemesinin taşınması zammı verilmesini talep ettiği, "yüklenici taleplerine ilişkin

birim fiyat ve zamların TCK'nın uygulamalarından ve birim fiyatlarından örnek alınarak

değerlendirilmesini gerektirmiştir.” denilerek, zam uygulamaları olura bağlanmış ve uygulamaya

konulmuştur. Bu belirleme sırasında, Karayolları birim fiyatlarındaki 32.007/K poz nolu birim

fiyattan faydalanılarak tünel içi nakliye zammı, 32.009/1 poz nolu birim fiyattan faydalanılarak

tünel zammı, 32.011 poz nolu birim fiyattan faydalanılarak tünel uzunluk zammı birim fiyatları

tespit edilmiştir.

Belirtilen bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde;

Yer altına alınmasına karar verilen tramvay hattı ile ilgili uygulamanın, gerek ilçe

belediyeleri ve gerekse de UKOME’ce tünel veya aç-kapa sistemi olarak iki ayrı alternatif

sistem olarak önerildiği, idaresince bu sistemlerden 30.11.2004 tarih ve 40470 sayılı İdare

Encümeni kararı ile aç-kapa sistemiyle işin yapılmasına karar verildiği görülmekte olup

ayrıca, bu husus, sözleşmenin revize edilen 24 üncü maddesine de aç-kapa bölgesi şeklinde

yansıtılmıştır.

Buradan, bahis konusu kesimde tramvay hattının yer altına alınmasıyla ilgili

uygulamanın tünel şeklinde değil, aç-kapa sistemiyle yapılmasına karar verilmiş olduğu ayrıca,

verilen bu karara da yüklenicisinin bir itirazının bulunmadığı hususları anlaşılmaktadır.

Tünel ile aç-kapa olarak adlandırılan sistem arasında, gerek yapım şartları ve gerekse

teknik olarak açık şekilde mevcut olan farklılığın, bu Kararla ortaya konulmuş olması önemli

olup, bunun sonucu bahis konusu kesimde, tramvay hattının aç-kapa sistemiyle yer altına alınmış

olmasına bağlı olarak revize edilen projenin niteliği ve mahiyeti ile projedeki imalatların zorunlu

olarak yapılabilme şartları dikkate alındığında, yapılan işin bir tünel işi olmadığı, dolayısıyla

burada yapılan imalatların da tünelde yapılmış imalatlar olarak kabul edilemeyeceği hususlarının

açık olduğu değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan; yer altına alınan güzergahta yapılan imalatlar için çalışma zorluğundan

dolayı, tünel uzunluk zammı, tünel zammı ve tünel içinde kazı ve inşaat malzemesinin taşınması

zammı verilmesine yönelik yüklenici talebine istinaden, Karayolları uygulamalarından ve

32.007/K, 32.009/1, 32.009/2 ve 32.011 poz nolu birim fiyatlarından örnek alındığı ifade edilerek

uygulanan yeni birim fiyatlarla ilgili olarak, örnek alınan Karayolları uygulamaları ve birim fiyat

tarifleri incelendiğinde;

‘Birim fiyat tariflerinde taşıma bedelinin ayrıca ödeneceği belirtilenlerin’ taşınması

zammı olan 32.007/K Pozu birim fiyat tarifine göre; “Tünel

içindeki kazı malzemesi ile tünel

kemer, ayak ve ayak temellerine ait inşaat ve imalat malzemeleri için olduğu,

32.009/1 ve 32.009/2 Poz no.lu tünel zammı tarifinin; “Kesiti ...tünellerde, tünelin iki

tarafındaki tetler ve açık anolar hariç olmak üzere tünel içinde yapılan tünelin kemer, ayak ve

ayak temellerine ait; her türlü beton, demir, kârgir, tecrit iskele, kalıp vs. gibi inşaat ve imalat

için tünel zammı” olduğu,

Görölmekte olup, dolayısıyla, bu pozların ve tariflerinin aç-kapa sistemi ile bir ilgisinin

bulunmadığı hususları açıktır.

Bunların yanısıra; projesi ile işin yapım şekli ve şartları tıpa tıp bu işle aynı olmamasına

rağmen, o tarihte geçerli olan Karayolları Birim Fiyat Tarifleri kitabındaki 2001-2010 poz nolu

“Yeni Avusturya tünel açma yöntemine göre sınıflandırılmış kayada tünel kazısı” birim fiyatları,

bir değerlendirme anlamında incelendiğinde; birim fiyata dahil olmayan masraflar başlığı altında

yer alan “Tetler ve aç-kapa tünel boyu hariç, uzunluğu 300 m.den fazla olan tünellerde uzunluk

zammı” ibaresi ile, aç-kapa tünellerde tünel uzunluk zammının söz konusu olmadığına ortaya

konulmuş olduğu, ayrıca, ödeme bölümündeki notların 9. maddesinde de, aç-kapa tünellerde

tünel kazısı birim fiyatlarının uygulanamayacağı belirtilmiş bulunmaktadır. Buradan da, aç-kapa

sisteminin tünelden çok farklı bir sistem olduğu hususu ayrıca anlaşılmaktadır.

IV- KARAR

Konu hakkında ön bölümde yapılan inceleme, tespit ve değerlendirme sonuçları göz

önüne alındığında, işte proje değişikliği sonucu Topçular ile Uluyol ve Ulubatlı ile Karadeniz

Mahallesi arasındaki kesimde tramvay hattının aç-kapa sistemi ile yer altına alınması işinin tünel

işi ve burada yapılan imalatların da tünel imalatları olmadığı, dolayısıyla, tünel imalatı kabul

edilerek bu imalatlara, tünel zammı, tünel uzunluk zammı ve tünel içinde nakliye zammı gibi

uygulamaların yapılamayacağı görüşüne; 13/01/2010 tarihinde yapılan toplantıda oy birliği ile karar verilmiştir.